

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 672/2021-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JELENČÍK A PARTNERI advokátska kancelária, s. r. o., Tatranská 49, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Bratislava II č. k. 42Cb/30/2017-586 zo 14. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. júna 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupom a uznesením okresného súdu o súdnom poplatku za odvolanie v civilnom spore. Sťažovateľ navrhuje uznesenie okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

II.

2. Okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 23. septembra 2020 uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie 4 011,50 eur. Okresný súd sa v odôvodnení nestotožnil s tým, že sťažovateľ je ekologickou organizáciou oslobodenou od platenia súdnych poplatkov podľa § 4 ods. 2 písm. c) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), podľa ktorého od poplatku sú oslobodené nadácie a charitatívne organizácie, humanitárne organizácie, ekologické organizácie a združenia pôsobiace na ochranu spotrebiteľov. Podľa okresného súdu toto ustanovenie vychádza zo zásady, že verejnoprávne činnosti, teda činnosti, ktoré sa vykonávajú vo verejnom záujme subjektmi na ten účel zriadenými,

sú od poplatku oslobodené. Pri niektorých subjektoch však nemožno vylúčiť skúmanie postavenia a podstaty činnosti, ktorú pod toto ustanovenie zaradené subjekty vykonávajú, ako aj vecných hľadísk konkrétneho prípadu. Podľa okresného súdu žalobca ako ekologické združenie v spore nevystupuje, ale v konaní uplatňuje pohľadávku, ktorá na neho bola postúpená obchodnou spoločnosťou a ktorá vznikla v obchodnom styku. V tejto súvislosti okresný súd poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 12/2019.

3. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť a poukázal na to, že v tomto spore už skôr v súvislosti s platením súdneho poplatku za podanú žalobu bolo krajským súdom rozhodnuté, že mu patrí oslobodenie od súdneho poplatku. Preto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka vytkol, že nijako nevysvetľuje, prečo sa od rozhodnutia krajského súdu odchýlil. Podľa sťažovateľa rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka je v rozpore s § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch, ktorého použitie nie je viazané na podmienku verejného a spoločensky prospešného záujmu. Samotná skutočnosť, že sťažovateľ pohľadávku nadobudol od podnikateľa, nevylučuje existenciu verejného záujmu na jej uplatnení, keďže podnikateľom, od ktorého nadobudol pohľadávku, bola obchodná spoločnosť, ktorá bola ako obchodný zástupca v zmluvnom vzťahu so žalovaným, ktorý konal v rámci ním nadiktovaných zmluvných podmienok v neprospech obchodných zástupcov v rozpore s kogentnými normami tak, aby im ako súťažiteľom na trhu pohonných hmôt privodil ujmu a zhoršil súťažné prostredie. Tým bola podľa sťažovateľa naplnená požiadavka verejného záujmu.

4. Okresný súd ústavnou sťažnosťou namietaným rozhodnutím sťažnosť sťažovateľa zamietol. V súvislosti s odklonom od predchádzajúceho rozhodnutia poukázal na vývoj v rozhodovacej praxi ústavného súdu a na to, že činnosť sťažovateľa nesleduje žiaden verejný či ekologický záujem, čo dokazuje i to, že sťažovateľ, na ktorého boli postúpené pohľadávky, podal viacero obdobných žalôb, ktorými sa proti žalovanému domáha zaplata odmeny za prevádzkovanie čerpacích staníc. Z toho je zjavné, že k nadobudnutiu pohľadávok došlo bez súvislosti k ekológii ako k predmetu činnosti sťažovateľa. Čo sa týka tvrdenia sťažovateľa, že pôvodní veritelia sa obávali vystupovať proti žalovanému, ktorý nerešpektuje pravidlá hospodárskej súťaže, okresný súd uviedol, že takýto stav nemôže byť odstránený priznaním odmeny za obchodné zastúpenie pri prevádzkovaní čerpacích staníc. Okresný súd napokon uviedol, že taký prístup k výkladu zákona, ktorý by nebral do úvahy predmet a podstatu činnosti subjektu spadajúceho pod § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch a ktorý by neuvažoval nad otázkou verejného záujmu, teda nesledoval účel právnej normy, by mohol viesť k zneužívaniu § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch s cieľom vyhnúť sa plateniu súdnych poplatkov.

III.

5. Sťažovateľ namieta, že okresný súd k právnej otázke jeho oslobodenia od súdnych poplatkov pristupuje svojvoľne a arbitrárne a v rozpore s princípom právnej istoty, ktorý bol nastolený rozhodnutím o oslobodení od súdneho poplatku za žalobu. Podľa sťažovateľa sa oslobodenie od platenia súdneho poplatku podľa § 4 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch má vzťahovať aj na odvolacie konanie a okresný súd bol viazaný predchádzajúcim rozhodnutím krajského súdu, ktorým mu bolo priznané oslobodenie od platenia súdneho poplatku za podanú žalobu, keďže skutkové a právne okolnosti vzťahujúce sa na jeho sťažovateľa, ktoré existovali v čase rozhodovania krajského súdu, sú totožné s tými, ktoré existovali v čase vydania napadnutého

rozhodnutia. Okrem toho sťažovateľ poukázal na to, že pri iných odvolaniach v obdobných veciach na okresnom súde mu súdny poplatok za odvolanie vyrubený nebol, a preto sa namietané rozhodnutie vymyká z ustálenej rozhodovacej praxe. Preto je postup okresného súdu nepredvídateľný a svojvoľný, a tak zasahuje do jeho základných práv.

6. Podľa sťažovateľa okresný súd nesprávne zohľadnil judikatúru ústavného súdu (II. ÚS 229/2018, I. ÚS 12/2019, III. ÚS 503/2012), keď ju aplikoval formálne bez zohľadnenia konkrétnych odlišností. Poukázal na to, že ústavný súd uviedol, že pri niektorých subjektoch nemožno vylúčiť skúmanie jednak postavenia a podstaty činnosti, ktorú pod § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch zaradené subjekty vykonávajú, ako aj vecných hľadísk konkrétneho prípadu, najmä z hľadiska, či v danom prípade ide o ochranu verejného záujmu. Podľa sťažovateľa ústavný súd formuloval výnimku z pravidla, ktorú však treba vykladať reštriktívne a okresný súd túto výnimku aplikoval bez ďalšieho ako základné pravidlo, keď sa nechal uniesť skutkovými okolnosťami vecí, na ktoré v odôvodnení poukazuje, no bez toho, aby zohľadnil odlišnosť jeho veci.

IV.

7. Výklad a aplikácia ustanovení Civilného sporového poriadku a zákona o súdnych poplatkoch, ktoré upravujú podmienky prístupu k súdnej ochrane, musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv strán sporu (I. ÚS 464/2010). Osobitne vo vzťahu k aplikácii § 4 ods. 2 písm. c) ústavný súd už uviedol (III. ÚS 503/2012), že nemožno vylúčiť skúmanie jednak postavenia a podstaty činnosti, ktorú pod toto ustanovenie zaradené subjekty vykonávajú, ako aj vecných hľadísk konkrétneho prípadu, najmä z hľadiska, či v danom prípade ide o ochranu verejného záujmu.

8. Z namietaného rozhodnutia okresného súdu je zrejmé, že okresný súd skúmal to, čo bolo predmetom sporu medzi sťažovateľom a žalovaným, pričom zistil, že v spore bola uplatnená pohľadávka z obchodného styku pôvodného veriteľa a žalovaného, keď išlo o odplatu za prevádzkovanie čerpacej stanice. Z tohto zistenia okresný súd dospel k tomu, že uplatnenie tejto pohľadávky nesleduje žiaden verejný či ekologický záujem. Tento záver okresného súdu nevykazuje žiadne znaky arbitrárnosti, keďže vychádza z charakteru sťažovateľom uplatnenej pohľadávky. Snaha o vymożenie spornej čiastky, ktorá vznikla na základe predchádzajúceho obchodnoprávneho vzťahu, nevykazuje žiadne znaky verejného záujmu, a preto záver o tom, že procesné konanie sťažovateľa nie je ochranou verejnoprávneho záujmu, nemožno vôbec považovať za arbitrárny. Na tom nemení nič ani to, že sťažovateľ nadobudol voči žalovanému viacero podobných pohľadávok od iných subjektov, keďže stále ide len o presadzovania parciálnych súkromných záujmov pôvodne odlišných podnikateľských subjektov, a to sťažovateľom vo viacerých, vzájomne nesúvisiacich konaniach. Preto z výsledku a spôsobu zdôvodnenia toho, že sťažovateľovi nebolo namietaným uznesením priznané oslobodenie od platenia súdneho poplatku za odvolanie, nemožno vyvodit' porušenie sťažovateľom uvádzaných základných práv.

9. Rovnako porušenie základných práv sťažovateľa nemožno vyvodit' z toho, že sťažovateľovi v prebiehajúcom spore bolo skôr rozhodnutím krajského súdu priznané oslobodenie od platenia

súdneho poplatku za podanie žaloby. Predchádzajúce rozhodnutie krajského súdu viedlo k priznaniu oslobodenia súdneho poplatku za žalobu, z čoho však nemožno vyvodit' záver o tom, že by okresný súd nemohol pri vyrubovaní súdneho poplatku za odvolanie postupovať inak. Rozhodnutie krajského súdu nemalo osobitnú kasačnú záväznosť, keďže okresný súd riešil otázku oslobodenia od súdneho poplatku už nie vo vzťahu k súdnemu poplatku za žalobu, ale vo vzťahu k súdnemu poplatku za odvolanie. Takúto záväznosť nemožno vyvodit' ani z § 4 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch, podľa ktorého sa oslobodenie podľa odsekov 1 a 2 vzťahuje aj na konanie o odvolaní, dovolaní, žalobe o obnovu konania, kasačnej sťažnosti a výkone rozhodnutia alebo exekúcii. Účelom tohto ustanovenia nie je vytváranie akejkoľvek osobitnej záväznosti predchádzajúcich rozhodnutí a postupov súdov pri vyrubovaní súdnych poplatkov. Jeho účelom je vymedzenie rozsahu oslobodenia od súdnych poplatkov. Inak povedané, ak súd v presvedčení o oslobodení poplatníka od platenia súdnych poplatkov nevyrubil súdny poplatok za žalobu, nemožno dospieť k záveru, že toto jeho konanie je záväzné pre jeho ďalšie rozhodnutia a postupy v súvislosti s inými úkonmi, pri ktorých zákon predpokladá vznik poplatkovej povinnosti.

10. Napokon porušenie základných práv sťažovateľa nemožno vyvodit' ani z toho, že v iných obdobných sporoch mu okresný súd nevyrubil súdny poplatok za podané odvolania. Z nečinnosti okresného súdu v iných veciach síce sťažovateľ mohol nadobudnúť určitú mieru subjektívneho presvedčenia o tom, že aj v namietanej veci mu za odvolanie nebude vyrubený súdny poplatok. Z týchto postupov a z následného opačného rozhodnutia okresného súdu však nemožno vyvodit' to, že by došlo k porušeniu ním uvedených základných práv v súvislosti s porušením princípu právnej istoty. Právna istota totiž nemôže byť výsledkom množstva súdnych postupov, ktoré nie sú predmetom akéhokoľvek prieskumu zo strany vyšších inšancií všeobecného súdnictva alebo izolovaného rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré z podstaty veci, pozitívneho rozhodnutia o oslobodení od súdnych poplatkov pri podaní obžaloby, takisto nemohlo byť predmetom akéhokoľvek bližšieho prieskumu.

11. Namietaným rozhodnutím zvolená aplikácia § 4 ods. 2 písm. c) zákona o súdnych poplatkoch na vec sťažovateľa nie je výsledkom právnej úvahy, ktoré by nevyplývala z účelu tohto ustanovenia. Rovnako nejde o právnu úvahu, ktorá by vybočovala z toho, ako bolo toto ustanovenie aplikované v iných prípadoch, keď subjektom uvedeným v tomto ustanovení zákona nebolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, keď ich konanie zjavne nesmerovalo k ochrane akýkoľvek verejných záujmov. Preto nemožno dospieť k záveru, že by namietané uznesenie okresného súdu mohlo vyvolať účinky nezlučiteľné so základnými právami sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu